

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קט:

תורה אור

מסורת הש"ס

(א) נדה טע"ג, (ב) גבי ע"י פדעויהו, (ג) גבי ע"י פדעויהו, (ד) גבי ע"י פדעויהו, (ה) חקפס, פ"ג, (ו) פסוטה יוד, (ז) ש"ך ל"ב, (ח) כ"ד.

גליון הש"ס
גמ' ה"ן באבדירה החתקפת. ע"ן מסמ דף כ"ד ע"ח:

הנהגות הב"ח
(א) רש"י ד"ה אמר ליה אליעזר וכו' כחמלה סביד וחתיב ד"ה ד"ה פ' אר"ך ורפמא וחתיב ד"ה ד"ה סבי ורפמא וחתיב ד"ה ד"ה סבי וחתיב ד"ה חל אליעזר וד"ה חל מלון וחתיב ד"ה ד"ה רימלא עערה:

הנהגות הגר"א
(א) גמ' מרגלים אין להם כ"י עד פדת קרת. מחק: [ב] הם עתה קרת כו' לעולם הלא י"ב וכו'. [ג] הם שנאמר ותקם וכו' עד ת"ר שבת. מחק: [ד] הם שאמר עזמו נחמק ח"ת עזמו: [ה] הם אמר ליה. מחק ח"ת ליה:

לעזי רש"י
כסדרה"א [נסדרה"א]. פיעה [כסדרה"א].

מוסף רש"י
יעקב ביקש רחמים על עצמו. שלא יזכר שמו על מחלקם. כבודו טו א.

וימר מן המטה מקלרין אותו כסכין. גייזי לשון גוף כן שמעתי. וזאת דגרכי גייזי ליה: ומסחין ליה. עד דמתפרקי אכריו: וכסוטי שמי עילויה. כדי שיכיר כל אחד וא' דינר שלו ויחזור ועלטה: ורפסא לא ממטו פת כדי שימות ברעב וכשמת אזיל כל חד וחד ושקיל לדינא דידיה: רביסא. נערה: כחלפא. בחון כד שלה כשיואלת לשאוב מים: שפוס. סכו אומה: איגר שורא. על גג החומה: כי רבה. על עסקי ריבה: רבי יסודס בן כסירא אומר ויאבדו הכי הן כאנידה המפסקת. ובאין לעולם הלא שכן אמר דוד על בני קרת עמיתי כשה אויב בקש ענדך הם מעו כשה אויב ואתה כרתמך הרבים בקש ענדך ותיבאם לעוה"ב: מלוסין לא נכספתי. שקיימו כל מלוסין כדכתיב [במדבר טו] כי כל העדה כולם קדושים: מקח רע. תמיל כקטטה: שעשא קרחה כשנלעו: שפסרתי. שפסתי. הפסס שיני מולידיו. שנתנישו אמותיו כמעשו הרעים: כקש רחמים על עזמו. שלא יהא נמנה עמהם: אלו מרגלים. דלא כתיב בהן פלוני בן יעקב: שאיבר לכבו. חוק לבנו כמו [ישעיהו מו] שפיה על שהיה עמהם תמילה נעלה: נעשו לו פלאות. [שפירס] [שנילן] מהס: ראס וסכין. שאין מנהגן כשורה ופירס מהס: אי מר רבה. אם ינלא משה מכל מקום אתה תלמד ואס קרת מנלא אתה תלמד מה לך כשררה זו: הואי כעלס. אי הייתי עמהן כעלה ונשעמתי להם שאס יקראוני אלך עמהם: דכולס כניספס קדישין. כולם לנעוים וקדושים ולא יכנסו אלי אם אני כפושע:

דאית ליה תורא נשקול חד משכא דלית ליה תורא נשקול תרי משכי אמרו ליה מאי האי אמר להו סוף דינא כתיחיל דינא מה תחילת דינא דאית ליה תורא מרעי חד יומא דלית ליה תורי מרעי תרי יומי אף סוף דינא דאית ליה חד תורא לשקול חד דלית ליה תורא לשקול תרי דעבר במברא ניתיב חד וזוא דלא עבר במברא ניתיב תרי דהוה ליה [תורא] [דרא] רלכני אתי כל חד וחד שקל חדא א"ל אנה חרא דשקלי דהוה שרי תומי או שמכי אתו כל חד וחד שקול חרא א"ל אנה חרא דשקלי ארבע דייני היו כסדום שקראו ושקוראו יזיפי ומצלי דינא דמחי ליה לאיתתא דחבר' ומפלא ליה אמרי ליה יהבה ניהליה דניעברה ניהליך דפסיק ליה לאודנא דחמרא דחבריה אמרו ליה הבה ניהליה עד דקדחא דפרע ליה לחבריה אמרי ליה הב ליה אנרא דשקל לך דמא דעבר במברא יהיב ארבעה זוזי דעבר במיא יהיב תמני זוזי וזימנא חרא אתא ההוא כובס איקלע להתם אמרו ליה הב ד' זוזי אמר להו אנא במיא עברי אמרו ליה א"ב הב תמניא דעברת במיא לא יהיב פדיוהו אתא לקמיה דדיינא א"ל הב ליה אנרא דשקיל לך דמא ותמניא זוזי דעברת במיא אליעזר עבר אברהם איתרמי התם פדיוהו אתא לקמיה דדיינא א"ל הב ליה אנרא דשקל לך דמא שקל גללא פדיוהו איהו לדיינא אמר מאי האי א"ל אנרא דנפק לי מניך הב ניהליה להאי זוזי דרי ברקיימי קיימי הווא להו פורייתא דהוו מגני עלה אורחין כי מאריך גייזי ליה כי גוף מתחין ליה אליעזר עבר אברהם אקלע להתם אמרו ליה קום גני אפוריא אמר להון נדרא נדרי מן יומא דמיתת אמא לא גנינא אפוריא כי הוה מתרמי להו עניא יהבו ליה כל חד וחד דינרא וכתיב שמייה עליה וריפתא לא הוו ממטי ליה כי הוה מית אתי כל חד וחד שקיל דידיה הכי אתני בנייהו כל מאן דמומין גברא לבי הילולא לשלח גלימא הוי האי הילולא אקלע אליעזר להתם ולא יהבו ליה נהמא כי בעי למסעד אתא אליעזר ויתיב לסיפא דכולהו אמרו ליה מאן אומנך להבא א"ל להוא [דיתבי] אתה זמנתן [אמר דילמא שמעי כי דאנא אומיניתיה ומשלחי ליה מאניה דראי גברא] שקל גלימיה הווא דיתיב גביה ורדת לכרא וכן עבד לכולהו עד דנפקי כולהו ואכלא איהו לסעודתא הווא ההיא רביתא דהות קא מפקא ריפתא לעניא כחצבא איגלאי מלתא שפווה דובשא ואוקמוה על איגר שורא אתא זיבורי ואכלוה והיינו דכתיב ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה כי רבה ואמר רב יהודה אמר רב על עיסקי ריבה: [א] מרגלים אין להם חלק לעולם הבא שנאמר וימותו האנשים מוציא דבת הארץ רעה כמגפה וימותו בעולם הזה כמגפה לעולם הבא: [ב] ערת קרת אין להם חלק לעולם הבא [ג] שנאמר יתכס עליהם הארץ בעולם הזה ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא דברי ר"ע רבי אליעזר אומר עליהם אמר הכתוב ה' ממות ומחיה מוריד שאול ויעל: ת"ר יערת קרת אין להם חלק לעולם הבא שנאמר ותכס עליהם הארץ בעולם הזה ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא דברי רבי עקיבא רבי יהודה בן בתירא אומר הרי הן כאבירה המתבקשת שנאמר תעיתי כשה אויב בקש ענדך כי מצותך לא שכחתי: ויקח [קרת] אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו קרת שנעשה קרחה בישראל בן יצחק בן שהרתיה עליו את כל העולם כזהרים בן קרת בן שהקחה שיני מולידיו בן לוי בן שנעשה ליה בנייהם וליחשוב נמי בן יעקב בן שיעקב עצמו לגיהנם אמר רב שמואל בר רב יצחק יעקב ביקש רחמים על עצמו שנאמר בסדרם אל תבא נפשי ובקהלם אל תחד כבורי בסדרם אל תבא נפשי אלו מרגלים ובקהלם אל תחד כבורי זה עדת קרת דתן שעבר על דת אל אבירם שאיבר וי עצמו מעשות תשובה ואן שישב באנינות פלח שנעשו לו פלאות בן ראובן בן שראא ורבין אמר רב און בן פלח אשתו הצילתו אמרה ליה מאי נפקא לך מינה אי מר רבה אנת תלמידא ואי מר רבה אנת תלמידא אמר לה מאי אעביד הווא בעצה ואשתבעי לי בהרדיוהו אמרה [ו] ליה ידענא דכולה כנישתא קרישתא ניהו דכתיב יכי כל העדה כולם קדושים אמרה ליה טוב דאנא מצילנא לך אשקיתיה חמרא וארייתיה ואגניתיה גואי אותבה על בבא וסתרתה

דאית ליה תורא. כך היה מנהגם של אנשי סדום מי שהיה לו שור אחד רועה כל צהמות העיר יום א' ומי שאין לו צהמות מגלגלן עליו לרעות צ' ימים: אמר להו. יממי למרי דמורא דלית ליה חד תורא כו': דעבר במברא. שהמעברות שלהם דלא עבר במברא. אלא בא דרך אחר: דה"ל דרא דלכני. מי שהיה לו שורת לגנים ומגבל ועושה אותן היה בא כל חד וחד ועובל אחת: שדי תומי או שפכי. מי שהיה מפזר וסומט לפניו שומים או צללים ליבש כל א' וא' היה נוטל אחת: אומר לו. לגנול מה חקרתי לך לא לקחתי ממך אלא שוס אחד ונמלא קרת מכאן ומכאן: ויפסא. ומלאי דין: יהבה ניהליה. וישכב עמה עד שתהיה מעוברת: עד דקדחא. עד שתמלא אנו: דפרע. עשה לו פלע כמו פלעמא וסומט ע"ו [דף כח]. כסדרורא נלע"ו: דעבר במיא. עובר כרגליו במים: גללא. מקל. ל"ה אהן: א"ל. דינא נלעיזור ממי הא: א"ל. אליעזר אנרא דמחיית לך דשקלי לך דמא הב ליה להווא גברא דשקל לי דמא חזי דידי כקיימי קיימי. ל"ה ה"ג וליחי דקדאי קאי כך אמר ליה דין מי יתן שיהיי כמחילה: ה' אכנו כדדייסו כל מאן דמומן. אכנייה לני הילולא: לשלחו לגלימיה. ישעיו את בגדי אותו האיש שהימני: ואסא אליעזר. ענד אלרסה: ויסיב אסיפא דכולס. הן יושב בסוף כולם: א"ל מאן אומנך להבא: א"ל. אליעזר למאן דיתבי דיתבי לגביה ורדת לכרא שהיה ממירא שלא ישמעו אנשי המקום שאליעזר אמר שהוא זימנו וישלחו למחיהו הן יושב לו אלא השני ואמר כמו כן וכן לכל אחד ואחד עד דלואי כולסו ואכל אליעזר כל הסעודה: כי ארין גייזו ליה. כשהאורח ארין

1. ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה כי רבה חטאתם כי כפרה מאה: כראשית ה"ב 2. וימותו האנשים מוציא דבת הארץ רעה כמגפה לפני ה' כבודו יד לו 3. ויירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל: בסדרם טו לג 4. ה' ממות ומחיה מוריד שאול ויעל: תעיתי כשה אבד לא שקחתי: בסדרם טו א ב 5. תעיתי כשה אבד בקש ענדך כי מצותך לא שקחתי: ויקח קרת בן יצחק בן קרת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלח בני ראובן: בסדרם טו א ב 7. בסדרם אל תבא נפשי ובקהלם אל תחד כבורי כי באפם ירדו איש ובצבנם עקרו שור: כראשית מסו 8. ויקחלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלמם רב לכם כי כל העדה כלם קדושים ובחוקים יז מודיע תחנאו על קהל ה': במברס טו ג

